

גל יונת ל עירן בפרשת השבוע
ערוכים: בידי נחמה ליבוביץ
יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנער
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

4

ראשית (תשי"ה)

פרק ג' יד - כב

גליון זה המטך גליונות בראשית חט"ג, חט"ד, טעסקו באסור ובחטא, גליונות
נוסק בענט.

1. טאלות מבנה וטגנון.
2. מדוע מוציא ה' פסוק דינו ראשונה על הנחש ואינו פותח באדם ובחיה?
3. י"ד, ט"ו: מה ההבדל בפירוט "כל ימי חייו" הנאמר לנחש לפירוט "כל ימי חייו"
הנאמר לאדם? וע' יטעיה ס"ד כ"ה; בראשית ה' כ"ט; ח' כ"א;
טז: למה לא נאמר אל האשה "כל ימי חייו" כמו שנאמר אל הנחש ואל האדם?
השורה את הפסוקים הבאים:
ב י"ז: ... ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל
ג י"א: ... המן העץ אשר צויתוך לבלתי אכל ממנו...
4. למה לא נקרא העץ בפרקנו בשמו (עץ הדעת...) כמ"ל שנקרא בפרק ב?
5. התוכל להסביר למה שנה בפסוק י"א והביא את האסור בדבור ישיר?

2. טאלות ודיוקים ברש"י:
1. ט"ז ד"ה עצבונוך

1. מפרשי רש"י מקשים: אמאי הקדים המאוחר; צער גדול
בנים - קדם צער הריון ולידה? ענה על קושיה.
וע' רש"י ד' א' ד"ה והאדם ידע.
2. "ארורה האדמה מה קשה לו ולשם מה הוסיף את המסל?
3. "וקוץ ודרור" תצמיח
4. כ"ה " חוה
5. ט"ו הוא יטופך ראש ואתה תטופני עקב. רש"י: רמב"ן.
6. מה החלוק בין שני המפרשים הנ"ל?
7. מדוע בחר לו ת"א כאן דרך הרחוקה ממסמעות המליט?

1. י"ז ארורה האדמה בעבורך.
ועמך דבר: כל "בעבור" מסמנו - לטובתו, כדי שיהיה כן, וכמו (בראשית כ"ה) בעבור
וברכני נפטך. והנ' מסמנו לטובתך שמהא האדמה ארורה והביא לידי יגיעה ועבודה
בה, והוא לטובת האדם שלא יטור מדרכי ה'...
במה שונה פרושו מן הפרוש המקובל. ומאי מעלת פרושו? ועיין - סינע לדבור
ט"ז ר' וולף הייזנהייט על הפרוש בין "בגלל" ובין "בעבור" שהעמקו בגליון
רש"י בא חט"ג.

1. כ"ב הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע.
כילתא בלח י"ד כ"ה: דרש ר' פפוס: "הן האדם היה כאחד ממנו" - כאחד ממלאכי
שרה. אמר ר' עקיבא: "ד"יך, פפוס" אמר לו פפוס: "ומה אתה מקיים הן האדם...?"
כיצד אתה מפרש? אמר לו ר' ע: הקבה"ו נתן לפניו שני דרכים, אחת של מות ואחת
ל חיים ובחר לו דרך המות.
2. א: רש"י; רד"ק: שחף עצמו עם המלאכים כמו שאמר (א' כ"ו) בצלמינו כזמוןינו.
מ"ם הלכות טוברה ה הלכה א: רשות לכל אדם נחונה: אם רצה להטות עצמו לדרך
דבה ולהיות צדיק - הרשות בידו, ואם רצה להטות עצמו לדרך רעה ולהיות רשע -
רשות בידו. הוא שכתוב בתורה: הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע. כלומר:
ן מ"ן זה של אדם היה יחיד בעולם ואין מ"ן שני דומה לו בזה הענין, סיהא הוא
עצמו בדעתו ובמחשבתו יודע הטוב והרע ועושה כל מה שהוא חפץ ואין מי שיצטב
ידו מלעשות הטוב או הרע.
3. רבסיט לבקעה: בגדופי הרטעים האומרים (ההליים ב) כנתקה את מוסדמינו... גאמר:
דטב בטמיה' יטחק ה' ילעב למו, כן הדבר הזה: על גדופי הנחש שהרטיע לבטיל האדם
והייתן טאלוקים יודעי טוב ורע" - אמר הוא ית' כמלעיג על דבריו: הן האדם היה
מה (לדברי המגדף) כאחד ממנו לדעת טוב ורע...
1. מהי דעת החכמים הנ"ל בפירוט הפסוק? סדרם לקבוצות.
2. העמק את פסוקנו בטימני פסוק לפי פרוש הרמב"ם.
3. היש להביא בעד לדעת אחת הקבוצות מדקדוק הלסון?
4. " " " " מן הכתוב שמואל ב י"ד י"ז?

2. טאלות בקיאות
ט"ז י"ז יטופך, ד"ה ואתה תטופני. - לפי דעתו יש לפרש "יטופך", "תטופני"
פרושים שונים ומ"ן, "ונמצא הלסון נופל על הלסון". הידועים לך מקומות בתוך
ט: הוזהר מלה מטרש אחד בפסוק א' או בפסוקים סמוכים ומתפרט פרושים שונים?
וטוברה (או טאלות) יש לטלה לנחמה ליבוביץ ירוסלים קרית משה.
טאלות המסומנות קטות והמסומנות אא קטות י ותר, יענה כל אחד כפי דרגתו.
מטיבות נא לכתב ברור ולהסאיר מקום לתקונים והערות.